

Slovenski list

Izhaja vsak ponedeljek zjutraj

Urednišvo: Kopitarjeva ul. št. 6/III
Telefon št. 2050, in ururban 2050
Rokopisi se ne vračajo

Posamezna št. 1 Din, mesečno, če se sprejem v list v upravi, naročnina 4 D n, n. dom in po pošti dostavljen list 5 Din. Celotna naročnina 50 Din, polletna 25 Din, četrtletna 13 Din. Inserati po dogovoru

Uprava: Miklošičeva c. 5 (pavi jon)
Pošt. št. ček. račun, Ljubljana 15.179
Telefon št. 3030

Rimski pakt danes prenehal

Medsebojno zaupanje padlo - Naša država za sporazum z Italijo

Belgrad, 27. jan. (Tel. »Slov. listu«) 27. januarja 1924 se je pod Pašičevo vlado v Rimu podpisal prijateljski pakt z Italijo. Ta prijateljski pakt je znan pod imenom rimski pakt in se je dvakrat podaljšal, zadnjič dne 27. julija 1928 za dobo šest mesecev, to je do

danes. Ker se pakt ni več podaljšal, je njegova obveznost za obe državi z današnjim dnevom ugasnila. Prenehanje rimskega pakta, ki se je izkazal kot nezadosten in nezadovoljiv, odkar je v znatni meri izgubilo osnovo medsebojnega zaupanja, na katerem počivajo vsi

slučni pakti, odpira nova polja za obravnavanje vprašanj, ki nas delijo z Italijo. Naša vlada želi čimprej prirediti pogajanja v interesu miru in doseči sporazum v vseh političnih in gospodarskih vprašanjih med obema državama.

zame, vsled česar imajo vsi vlaki zamude. Posebno velike so te v meddržavnem prometu. Iz Koroške in Stajerske poročajo, da je padlo v obeh pokrajinah silno mnogo snega in se vzdržuje promet le s težavo.

O velikih snežnih zametih poročajo tudi iz Č. Ške in Moravske. Posebno v gozdovih je napravil sneg mnogo škod. Divjačina poginja vsled snega in mraza v masah.

Silen sneg je tudi na Madjarskem. Železniški promet se vrši mestoma le z največjo težavo.

Tudi iz severne in srednje Italije prihajajo poročila o silnem snegu. Telefonski in brzojavni promet je na mnogih progah pretrgan. Tudi železniški promet je na nekaterih progah ustavljen. V bližini Udina sta običajna v snegu dva vlaka. Sedla na Južno-tirolskem so vsled silnega snega neprehodna. — Lagune so pokrite z ledom in snegom in tudi morsko kopališče Lido je pokrito s snegom.

Samo iz Španije prihajajo vesti o mileni vremenu.

Sneg v Benetkah.

Benetke, najljubše mesto cele Evrope, mogoče pa tudi celega sveta, ki že stoletja snivajo svoj sen počasnega, v bajno lepoto odetega propadanja, so preleteli petek videle kaj nenavaden prizor. Mesto, kje a mlo zimo le semterja prekine mrzlejši pih burje, ki sledi za gostjo, nad lagunami dvigajočo se melanholično meglo, se je 25. t. m. naenkrat začelo cdevati v snežno obleko. Od 8. ure zjutraj do 6 zvečer je naletal sneg s hudim metežem. V manj kot dveh urah so beli robovi liki čipke krasili strehe, mostove, mestovže, balkone, kapitele stebrov in ostre linije vordel: jadranska kraljica se je ovila v bel kožuh. Zadnji sneg je bil zapadel v Benetkah januarja 1917, ko je obenem vladala najhujša vojna beda. Kakor ta rat se je tudi tepot sneg takoj nakopičil; bil je suh kakor meka in je redke ljudi, ki so bili na cesti, počeno pobelil. Temperatura je bila 2 stopnji pod ničlo — huda za Benetčane, ki niso vajeni mraza. Ceste so bile pokrite s 15 cm visoko snežno plastjo — nenavadna preproga v bivši prestolici dožev. Dve kategoriji prebivalstva sta se snega veselili: brezposelni in šolarji. Prvih se je nabral mal balačjon 600 ljudi, ki so šli kidat sneg in ki so zaslužili po 2 liri za uro. Čiščenje je stalo magistrat 10.000 lir v enem dnevu.

Šolarji in mladina pa sta imela naravnost praznik: bilo je prvih v zgodovini Benetk, da so se pojavile na ulicah postave mešega in ženskega spola na smučeh! Večji smučki od delki so se bili sicer formirali že pred tedni in sicer je bila to fašistična sportna mladina, ki je pa manevrirala v Aljah, ki kakor venec obdajajo Benetke. V petek so se pa upali kar na mestna tla sama in sicer so vršili ta plemeniti sport na velikem tenis-priroču svetovnoznane Hotel des Bains na Lidu. Pozneje pa so se upali v starodavno mesto samo, na Campo San Lorenzo, na rivo dei Schiavoni in celo trg sv. Mar'ia. Hjer sta leva na Piazzetti pač začudena gledala na mladino, ki se je v polnem smučem dresu producirala in se za izpremembu obmetavala s snežnimi kepami. Oba karabinerja sta tudi dobila svoje, golobi so pa prestrašeno frčali semintje...

Za dvig kmetijstva

V poljedelskem ministristvu izdelujejo nov pravilnik o uvoznih in izvoznih carinah za poljedelske pridelke in potrebščine. Uvozna carina na pluge in nekatere poljedelske stroje bo čisto odpravljena. Obenem bo pa tudi zelo znižana ali pa čisto odpravljena izvezna carina na večino poljedelskih pridelkov. S tem bo omogočeno, da bodo mogli naši poljedelci uspešneje konkurirati na tujih trgih, kar bo sigurno zelo povečalo naš izvoz in znižalo deficit naše trgovinske bilance.

Pravilnik o pomožnem želez. osobju

Belgrad, 27. jan. (Tel. »Slov. listu«) Pravilnik o pomožnem železniškem osebju, delavcih in nižjih slugah, bo do 15. febr. gotov. Vsa železniška ravnanstva morajo do tega dne poslati mnenja. Nato bo ministrska konferenca sestavila končnoveljavno pravilnikovo besedilo. Zanimivo je vprašanje, ali bodo v tem pravilniku določbe o pokojninskem fondu in pokojninskem statutu, ali pa se bo pokojninski fond s statutom iz uredbe izločil.

Dunajska vremenska napoved. Mraz bo nekoliko popustil, večinoma oblačno. mestoma pada sneg.

Štirje novi zakoni

Kralj podpisal kazenski zakon ter zakone o min. svetu in finančnem odboru, o prisegi odvetnikov in o izrednih uradniških dnevnicah

Belgrad, 27. jan. (Tel. »Slov. listu«) Nj. Vel. kralj je podpisal štiri nove zakone, in sicer kazenski zakonik, zakon o ministrskem svetu in finančnem odboru, zakon o prisegi odvetnikov in javnih beležnikov in zakon o izrednih uradniških dnevnicah.

Kazenski zakonik

Komisija za kazenski zakonik se je sestavila že l. 1920 in je delala nepretrgoma do sedaj. V njej so bili vsučiliški profesorji in sodniki. Od ljubljanskih profesorjev je največ delal na zakoniku dr. Metod Dolenc.

Smrtna kazen je ostala. Kazni so zelo stroge. Po zatrdilu pravosodnega ministra pa so pravične. Cilj zakona je, da zaščiti splošne dobrine, posebno da zaščiti tiste dobrine, ki so vsem skupne: vladar, kraljevi dom, država, nje ureditev, zaščita državne oblasti. Posebne določbe se tičejo pobijanja komunizma in anarhizma. Stroge odredbe so proti hudodelstvu prekršitve proti državi kot celoti. Eden najvažnejših oddelkov novega kazenskega zakonika je izražen v načelu individualizacije, da se ne vzame v ozir samo kazensko dejanje, ampak da se posveči pozornost tudi osebnosti storilca. S tega stališča dopušča zakon, da je mogoče storilca oprostiti vsake kazni. V težkih slučajih pa se more vrsta kazni spre-

niti. Zakon obsega 405 paragrafov. Besedo o njem bodo imeli še strokovnjaki.

Zakon o ministrskem svetu

Cl. 1. Vsi dosednji zakoni, ki določajo, da se izdajajo nekatere odredbe po zaslisanju ministrskega sveta, druge pa, da jih izdaja ministrski svet, se spreminjajo. Odloki, ki so se izdajali po zaslisanju ministrskega sveta, se bodo izdajali po zaslisanju ministrskega predsednika. Odloki, ki jih je izdal ministrski svet, izdaja resorni minister v soglasju z ministrskim predsednikom.

Cl. 2. Vsi odloki, za katere je po finančnem in drugih zakonih in uredbah določeno soglasje skupščinskega finančnega odbora, se izdajajo po ministrskem predsedniku na predlog finančnega ministra in po zaslisanju pravosodnega ministra ter dvojice po činu najstarejših ministrov.

Zakon o prisegi odvetnikov in javnih beležnikov

Cl. 1. Odvetniki prisegajo odslej tako-le: Jaz (ime) stopam v vrsto odvetnikov in prisegam pri vsemočnem Bogu in dajem svojo častno besedo, da bom zvest vladajočemu kralju kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, da se bom zvesto držal zakona in da bom z

enako vestnostjo zvesto zastopal pravico in izvrševal svoje dolžnosti. Tako mi Bog pomagal!

Javni beležniki prisegajo: Jaz (ime) prevzemam posle javnega beležnika in prisegam vsemočnemu Bogu in dajem svojo častno besedo, da bom vladajočemu kralju SHS zvest in da bom svojo beležniško službo izvrševal po zakonu in zakonitih naredbah zvesto, natančno in verno. Tako mi Bog pomagal!

Zakon o uradniških izrednih dnevnicah

Cl. 1. V slučaju, da predpisane osebne dnevnice državnega uradnika ne bi zadostovale za stroške njegovega uradnega potovanja in bivanja izven njegovega rednega službenega mesta, se z odlokom (rešenjem) pravosodnega ministra v soglasju s predsednikom ministrskega sveta in finančnim ministrom more določiti izredna osebna dnevnic, ki se mora plačati v polnem iznosu brez ozira na čas, ki ga uradnik prebije v kraju izven svojega rednega službenega mesta. Izredne osebne dnevnic ne morejo znašati več kot četrtino predpisane redne osebne dnevnic.

Vsi gornji zakoni imajo nadalje enako določbo, da stopijo v veljavo, čim se objavijo v »Službenih novinah«.

Nove podrobnosti o mayerlinški tragediji

„Nisi vreden, da bi bil moj naslednik.“

Dunaj, 27. jan. (Tel. »Slov. listu«) Današnji »N. W. Journal« objavlja spomine gospodične Planker-Klapp, ki je bila v noči na 28. februarja 1889 poslana od nadvojvodinje Štefanije v Mayerling, da pogleda v pisalno mizo, če ni zapustil prestolonaslednik Rudolf za Štefanijo kakega pisma. Gospodična Planker je s pomočjo vetriha odprla pisalno mizo in v mizi našla v velikem predalu pismo za Rudolfovo soprogo Štefanijo. Ko je gospodična izročila to pismo nadvojvodinji Štefaniji, je bila ta tako prevzeta, da ni mogla vsled solz pisma prečitati. Pismo je nato pre-

čitala gospodična. Pismo je imelo to vsebino:

»Ljuba Štefanija! Oprosti mi, ker jaz nisem mogel delati drugače. Šlo je za mojo čast. Bodi dobra z Elizabeto! Tvoj Rudolf.«

Gospodična Planker-Klapp je videla tudi Rudolfovo truplo. Na desnih sencih je imel malo rano od krogel, njegove poteze pa so bile mirne.

Dva dni pred katastrofo je bil v Mayerlingu osebni lovec cesarja, ki je povedal, da je bil prestolonaslednik v avdienci pri cesarju Francu Jožetu. Avdienca je bila zelo viharina in cesar je ogrčen zaklical Rudolfu:

»Nisi vreden, da bi bil moj naslednik!«

Dva dni kasneje se je odigrala mayerlinška tragedija...

Pred odhodom v Mayerling je bil Rudolf silno slabe volje. Te ni mogel prikriti niti pri slovesu od Štefanije.

Gospodična Klapp pripominja, da je sicer cesarjevi Rudolf pri odhodu vedno dejal: Na svidenje, sedaj pa je dejal le: Imejte se dobro!

Silni snežni zameti

Mestoma pretrgan železniški promet - Avtomobili obtičali v snegu - Krdela volkov napadajo vasi

Belgrad, 27. jan. (Tel. »Slov. listu«) Silni snežni viharji divjajo po vseh krajih, zlasti v južnih delih naše države. V Kragujevcu je »košava« nametla toliko snega, da so nekatere vasi popolnoma odrgane od zvez z mesti. Radi tega so življenske potrebščine v cenah nenadoma poskočile. V nekaterih zametnih vaseh so se pojavile tolpe volkov, tako da so se morali kmetje zbrati in oborožiti ter jih prirediti preganjati, da na ta način ubranijo svojo živino pred nevarnimi zvermi.

Promet na progi Belgrad—Smederevo je onemogočen, ker so snežni meteži na večih mestih progo in ceste popolnoma zasuli. Več potniških avtomobilov je obtičalo v zametih. Na pomoč so jim prihitali iz Belgrada drugi, od katerih pa mnoge ni zadela nič boljša usoda in so prav tako obtičali v snegu. Zato je morala stopiti v akcijo pomoč iz ministristva. Nekateri vasi v smederevski okolici so tako vi-

soko zasnežene, da jih je treba dobesedno odkopavati, da je mogoče ljudem priti na svetlo.

Vsa liška proga zameta od snega

Zagreb, 27. jan. (Tel. »Slov. listu«) Snežni viharji, o katerih se je včeraj zdelo, da bodo ponehali, so se danes povečali. Po celi Hrvatski je znova začelo snežiti. Snežni meteži so zasuli tudi tisti del proge na liški progi od Vrhovine do Malovana, ki je bila doslej porabna za promet. Sedaj je na tej progi vsak promet nemogoč. Osebni vlaki vozijo iz Zagreba do Vrhovine. Snoči so pri kidanju snega na tej progi našli dvojice zmrznjenecv.

Vlaki vozijo že redno

Velike ovire, ki so radi ogromnih snežnih zametov v petek in v soboto nastale na

slovenskih progah, so deloma že premagane in odstranjene. Dasi leži na progah še vedno mnogo snega, vendar so tiri že deloma očiščeni, tako, da lokalni vlaki sedaj redno vozijo. Pač pa imajo zunanji vlaki še vedno velike zamude.

Vlak iz Karlovca je imel včeraj 53 minut zamude. Dunajski brzovlak je prišel sinoči v Ljubljano s stominutno zamudo. Brzovlak Velika Kaniža—Pragersko je imel zamude 5 ur. Belgrajski brzovlak je sinoči prišel v Ljubljano z malenkostno zamudo, brzovlak Jesenice—Belgrad pa je prišel v Ljubljano z zamudo 40 minut. Železniška uprava je prepričana, da se bo posrečilo odstraniti še vse preostale ovire ter da bodo prihajali prihodnje dni že vsi vlaki brez zamud.

Po vsej Evropi sneg

Dunaj, 27. jan. (Tel. »Slov.«) Neprestan sneg je na mnogih progah povzročil velike

Tročki prepeljan v Moskvo

Moskva, 27. jan. (Tel. »Slov. list«) Po zadnjih vestih je bil Tročki pod močno eskorto prepeljan v prestolico. Ni še znano, kaj je zadnji vzrok te premesitve. Na delavskih shodih se je mnogo govorilo o Trockem in delavci niso zakrivali svojih simpatij za Trockega. V informiranih krogih računajo, da bo vsled teh shodov več tisoč delavcev izključenih iz komunistične stranke.

Komunistična propaganda v Romuniji

Bukarešta, 27. jan. (Tel. »Slov. list«) Bivši romunski komunistični poslanec Dobrotaanu Gere, ki je bil z drugimi komunisti vred obsojen na večletno ječo in ki je pozneje ubežal iz vojaškega zapora v Jiljavi in pobegnil v Rusijo, je bil danes aretiran na bukreštanski kolodvoru. Gere je po aretaciji odklonil vsako izjavo. Policija pa je mnenja, da se je vrnil Gere z drugimi komunisti iz Rusije, da oživi komunistično propagando v Romuniji. Gere je bil prepeljan nazaj v vojaške zapore v Jiljavi.

Nove težkoče pri romunskem posojilu

Pariz, 27. jan. (Tel. »Slov. list«) Tik pred zaključkom pogajanj za sklenitev romunskega posojila so se pojavile nove težkoče. Romunski finančni minister Popovici, ki vodi pogajanja, ni imel zadostnih polnomočij in zato ni mogel sprejeti novih zahtev, ki so jih slavile emisijske banke. Zahteval je zato od bukreštanske vlade novih instrukcij in ko pridejo te, kar se pričakuje za sredi prihodnjega tedna, se bodo pogajanja nadaljevala. Računa se, da bodo potem vse težkoče premagane.

Parlamentarna komisija proti Pangalos

Athene, 27. jan. (Tel. »Slov. list«) Grški parlament je včeraj sklenil, da se uvede proti Pangalos in petim njegovim ministrom preiskava zaradi zlorabe uradne oblasti. Kakor znano je bila lani izrečena za politične prestopke Pangalos in ljudi njegove vojaške diktature amnestija. Sedaj pa je nastopil Venizelos, ki vztraja na tem, da morajo biti kazenski prestopki Pangalosa in njegovih tovarišev kaznovani. Zato je bila izvoljena iz vrst poslancev posebna komisija, ki mora v dveh mesecih končati svoje delo in poročati o delu Pangalosa in in njegove vojaške diktature. Od tega poročila bo odvisno, če pridejo Pangalos in njegovih pet ministrov pred posebno sodišče.

Grška proti odložitvi v bolg. reparacijskih plačil

Athene, 27. jan. (Tel. »Slov. list«) Grška vlada je zaprosila romunsko vlado, da naroči svojemu članu pri reparacijski komisiji, da se Bolgarski ne dovoli noben nov odlog pri odplačilu reparacij. Romunska vlada je na grški predlog pristala.

Obisk Nar. gledališča Bukarešti dijakom prepovedan.

Bukarešta, 27. jan. (Tel. »Slov. list«) Prosvetno ministrstvo je izdalo odlok, s katerim prepoveduje srednješolcem obisk Narodnega gledališča v Bukarešti. Ministrstvo utemeljuje svoj korak s tem, da se upirajo v gledališču predstave, ki morejo škodovati mladini. Narodno gledališče v Bukarešti je subvencionirano od vlade in je vsled nastopa prosvetnega ministra prišlo do odkritega konflikta med prosvetnim ministrstvom in ministrstvom za lepe umetnosti, pod čigar kompetenco spada Narodno gledališče.

70 letnica Viljema

Doorn, 27. jan. (Tel. »Sl. L.«) Tu se vrše velike priprave za proslavo 70 letnice eks-kajzerja. Grajski vrt bo prirejen čisto v stilu cesarjevih gradov v Berlinu in Potsdamu. K proslavi prideta oba najstarejša sina Viljema in 19 vnukov in vnukinj. Tudi cesarjeva hči, vojvodinja Braunschweška pride v Doorn. Viljemova žena Hermina pa je nenadoma obbolela in zato odpravila udeležbo na vseh ekscesarjevih prireditvah.

Levičarski tisk in tisk sredine ne omenjata Viljemove 70 letnice niti z besedo. Zato pa je čim bolj zgovoren desničarski tisk, ki proslavlja Viljema. V »Kreuzzeitung« je objavil graf Westarp uvodnik z naslovom: K 70 letnici našega cesarja in kralja. V uvodniku proslavlja delo Viljema, ki je delal le za svoj narod. Nemški narod dvigniti na znotraj in na zunanji k novi veličini ter ga rešiti od tuje nadoblasti, je današnja naloga Nemčije.

EKSPEDICIJA PRINCA SIKSTA.

Paris, 27. jan. (Tel. »Sl. list«) Princ Sikst Burbonski, brat ekscesarja Zite, podvzame s sedmimi spremljevalci ekspedicijo iz Alžira h Čadeškemu jezeru. Namen ekspedicije je, najti na krajšjo pot iz Alžira do Čadeškega jezera, in sicer skozi francosko ozemlje. Ekspedicija pa bo imela tudi znanstven pomen. Princ Sikst upa, da bo koncem februarja dosegel Čadeško jezero, koncem aprila pa se bo vrnil v Alžir.

Samomor načelnika belgr. žel. direkcije

Ne mestu mrtev - Vsled družinskih razmer - Poskušen samomor želez. uradnice

Belgrad, 27. jan. (Tel. »Slov. list«) Davi proti jutru je izvršil v Belgradu samomor Bogomil Hiba, načelnik belgrajskega oblasnega železniškega ravnanstva. S svojo ženo se je snoči mudil v restavraciji. Ob 11 se je vrnil domov, kjer se je pričel z ženo ostro prepirati. V teku prepira je zagrabil ženo in jo pričel daviti. Žena je klicala na pomoč, s čemer je vzbudila sinčka, ki obiskuje ljudsko šolo. Ta je takoj vzbudil sobarico, ta pa sosede. Pričela jih je klicati na pomoč. Ko so hoteli vstopiti v sobo,

so čuli strel. Hiba si je pogol kroglo v glavo. Bil je na mestu mrtev. Vzrok samomora je iskati v družinskih razmerah. Načelnik Hiba se je bil namreč zagledal v neko uradnico železniškega ministrstva. Od tod so izvirali dnevni spori in prepiri z ženo.

Čuje se, da je tudi poskusila samomor neka bivša uradnica železniškega ministrstva Ljubica Trnjinović. Njeno stanje je obupno. Zdravniki dvomijo, če jo bodo mogli ohraniti pri življenju.

Italija posreduje med Grško in Bolgarsko

Prijateljski pakt med Grško in Bolgarsko

Athene, 27. jan. (Tel. »Sl. L.«) »Himerissos Typos« poroča, da bodo pogajanja med Bolgarsko in Grško v kratkem v celoti zaključena. Takoj po prihodu bolgar. poslanika v Athene bo tudi sklenjen prijateljski in garancijski pakt med obema državama. Besedilo dogovora je že v glavnem sklenjeno. Kljub temu pa zahteva vlada najprej redno plačilo bolgarskih reparacij in šele potem podpiše nov pakt.

Po povratku Grandija v Rim so bili od italijanske strani v Sofiji podzvati koraki, da se čim bolj olajša sklenitev prijateljskega pakta med Grško in Bolgarsko. Verjetno je, da bo pri tej priliki tudi urejeno vprašanje izhoda Bolgarske na Egejsko morje. Grška bo povabila Bolgarsko, da se v ta namen posluži enega od grških pristanišč na Egejskem morju.

Svetosavska proslava

V Ljubljani

Včerajšnja svetosavska proslava se je izvršila kar najslavesneje. Univerzitetna dvorana je bila zopet nabito polna odličnega občinstva, univerzitetnih profesorjev in akademike mladine. Polne so bile tudi galerije.

Med odličnimi prisotnimi smo opazili zastopnika obolelega velikega župana vladnega sveinika dr. Andrejko, oblastnega komisarja dr. Natlačena, zastopnika divizijskega generala Nedića polkovnika Andrejko, župana dr. Puca, zastopnika finančnega direktorja višjega inspektorja Spindlerja, policijskega direktorja dr. Guštinca, bivšega ministra dr. Gosarja, načelnika rudarskega urada dvornega sveinika Stigarija, intendanta O. Zupančiča, generalnega tajnika Zbornice TOI dr. Windischerja ter mnoge druge.

Prisotna sta bila dalje konzul češkoslovaške republike dr. Resl in francoski konzul g. Neuville. Ostali konzuli so bili zastopani po svojih uradnikih.

Točno ob pol 12 je stopil v dvorano rektor dr. Milan Vidmar v spremstvu vseh petih dekanov posameznih fakultet.

Akademski pevski zbor je nato krasno zapel pod vodstvom dirigenta g. Franca Marolta »Napitnico«, pesem Cvetka Golarja v kompoziciji Emila Adamiča.

Rektor dr. Vidmar je nato pozdravil vse zastopnike oblasti, uradov in javnih korporacij ter se zahvalil za veliko udeležbo. Prav pristočno je pozdravil konzula bratskega češkoslovaškega naroda dr. Resla in konzula Francije, velik enaša zaveznice, g. Neuville. Prehajajoč na dnevni red, je pred svojim slavnostnim predavanjem omenil, da predavanje ne bo strogo znanstveno. Univerza skuša priti v tesne stike z narodom in mu dati priliko, da spozna njeno znanstveno delo. Zato si je predavatelj izbral predavanje, ki bo razumljivo vsem.

PREDAVANJE REKTORJA.

Rektor dr. Vidmar je nato v obširnem predavanju govoril o razvoju elektrotehnike. Očrtal je razvoj telegrafa in telefona ter nato prešel po opisu bistve električne sile na njeno uporabo pri mehaničnem delu. Leta 1927. so stroji na vsem svetu dali okrog 800 milijard kilovatnih ur mehaničnega dela. To delo bi vse človeštvo zmoglo s svojo telesno silo le, če bi vsi delali dan in noč vseh 365 dni.

Vedno bolj in bolj pa pretvarjamo vso mehanično energijo v električno. Vse to pa zato, ker nam gre za prenos energije. Danes daljavo že nima nobene vloge več.

V Svici odpade že danes pri povprečni rodbini 4 članov ena kilovatna ura konzuma vsak dan na enega člana. Tako porabi Svica brez kemične industrije in železnice že po 500 kilovatnih ur na osebo na leto, Norveška 364, Finska 200, Avstrija 265, Nemčija 200. V naši državi pa je tako zvani privatni konzum dosegel komaj 6 kilovatnih ur na glavo in leto. V Sloveniji sami znaša to število 30 kilovatnih ur, v Mariboru 300, v Ptuj 190, v Celju 100, v Ljubljani pa samo 70. Elektrotehnika ima v naši državi, pa tudi v Sloveniji brez dvoma še mnogo posla.

Koncem predavanja je g. rektor očrtal tudi razvoj radia. Že v februarju l. 1926. je bilo na svetu nad 8 milijonov radio-aparatur v obratu. Tudi v Sloveniji imamo svoje veliko oddajno postajo, na naši tehnični fakulteti pa stolico za žično in brezžično telegrafijo in telefonijo.

NAGRADITEV DIJAKOV.

Po predavanju, ki ga je občinstvo sprejelo s toplim aplavzom, je rektor prečital imena nagrajenih dijakov.

Nagrajeni so bili: na filozofski fakulteti: 1. Božidar Bajuk z nagrado 500 Din za delo: »Dramatična zasnova Platonovih mla-

destnih dialogov.« (Geslo: Spoznaj se sam!) 2. Viktor Fabian z nagrado 750 Din (cand. phil. VII. semester) za delo: »Naši mahovici.« (Geslo: »Pajk v mreži!«) 3. Vojteh Lindtner (cand. phil. VII. semester) z nagrado 750 Din za delo: »Naše gobe.« (Geslo: »Etiam voluisse sat est!«)

Na juridični fakulteti so bili odlikovani: 1. Gorazd Kušej, cand. iur. z nagr. 1000 D za nalogo »Gospodarski svet.« (Geslo: »Salus rei publicae suprema lex esto.«)

2. Mirko Mermolja, cand. iur. z nagrado 1000 Din za delo »Zunanja trgovina kraljevine SHS.« (Geslo: Pauvre paysan, pauvre Royaume.)

3. Ciril Mikuž, cand. iur. z nagrado 1000 Din za delo: »Poimji časti v kazensko-pravni književnosti in zakonodaji naše kraljevine.« (Geslo: Minima non curando — Maxima praeter non curat.)

Na teološki fakulteti sta bila nagrajena:

1. Janko Sedej z nagrado 800 Din za delo: »Strossmajerjevi govori na vatikanskem koncilu.« (Geslo: Mater boni consilii.)

2. Stanko Jeglič z nagrado 1000 Din za delo: »Izajev Ebed Jahve.« (Geslo: Mesija.)

Na medicinski fakulteti je bil nagrajen Tine Kušar z nagrado 2000 Din za delo: »Pridobivanje ter kvalitativno in kvantitativno določevanje alifatskih aminokislin.« (Geslo: Morphium hydrochloicum.) — G. Kušar, ki je zdaj slušatelj belgrajske medicinske fakultete, je bil za to študijo nagrajen še od Jugoslovanskega lekarskega društva v Belgradu z nagrado 1000 Din.

Rektor dr. Vidmar je nagrajenim dijakom čestital k nagradam, ki prav za prav pomenijo le zelo skromno plačilo za resno znanstveno delo, imajo pa velik pomen, ker jih je poklonil Nj. Vel. kralj, ki je s tem povdrl, kako zelo mu je pri srcu znanstven napredek študirajoče mladine.

Akademski pevski zbor je ob koncu slavnosti zapel himno »Bož epravde«, ki jo je poslušala vsa dvorana stoji.

Ob tej priliki naj omenimo krasen napredek pevskega zbora, ki pod večjim vodstvom g. Franceta Marolta od leta do leta bolj napreduje. S svojim sodelovanjem je včerajšnja proslava povzdignila prav ta zbor, za kar se je čutil g. rektor dolžnega, da se je še posebej osebno zahvalil dirig. g. Maroltu.

Na zagrebški univerzi

Zagreb, 27. jan. (Tel. »Slov. list«) Na zagrebškem vseučilišču se je danes vršila slovesna razdelitev svetosavskih nagrad. Navzoči so bili zastopniki vseučilišča. Nagrade so se razdelile tem-le slušateljem: Butorac Josip (theol.), Albert Verona, Albert Vajs, Milan Brkić (vsj juristi), Hilarijon Orliński (med.), Milan Stineka (gozd.), dr. Franc Tušan (phil.), Jelka Bojčić in Mirko Radojčević (veterinarja).

Na belgrajski univerzi

Belgrad, 27. jan. (Tel. »Slov. list«) Na tukajšnji univerzi se je zelo slovesno proslavila razdelitev svetosavskih nagrad. Nj. Vel. kralj sam ni bil navzoč, pač pa je poslal svoje zastopstvo. Dalje so bili zastopani vlada in diplomatski zbor. Uvodne besede je spregovoril rektor dr. Čeda Mitrović. Naslikal je zgodovino belgrajske univerze, v glavnem pa je poročal o dobrotnikih in ustanovah belgrajske univerze. Za današnjo proslavo je znani belgrajski trgovec Čelović daroval za univerzo 100.000 Din, bivši rektor Karić 100.000 Din, Milan Vapa 25.000 Din. Nagrajenih je bilo 25 slušateljev. Najvišja nagrada je znašala 4000, najnižja 2500 Din. Poleg kraljevih nagrad so nekateri dobili nagrade iz teh volil. Slovenski udeleženci svetosavske proslave so spričo naštevani bogastva belgrajske univerze, števila dobrotnikov in premoženja, po katerem slovi belgrajska univerza kot ena najbogatejših, misli na siromaštvo naše ljubljanske univerze.

† Župnik Tekster

Umrli je nenadoma včeraj popoldne v Višnji gori tamošnji župnik Konrad Tekster. Tozadovna brzokavka, ki jo je sinoči prejel g. svetnik Vračko iz Višnje gore, ne govori ničesar o vzroku smrti, niti o njenem točnem času. Gospod-župnik je le zadnja dva dneva nekoliko bolehal. Pogreb bo v sredo. Ostale podrobnosti bo prinesel jutrišnji »Slovenec«.

Pusta snežna nedelja

Ljubljana, 27. jan.

Današnja nedelja je potekla v znamenju dolgočasia. Sneg, ki je bil prejšnje dni zapadel Ljubljano in vso Slovenijo, je zadržal domala vse zimске sportnike doma. Smučarji, kolikor se niso kljub javljenim zameutom na Pohorju odpeljali tja na napovedane smuške tekme, so se to nedeljo zadovoljili le z bližnjo ljubljansko okolico. Na Gorenjsko so šli le redki, najbolj navdušeni zimski sportniki, ki pa niso imeli ravno preveč ugodne smuke. Po Gorenjski je skoro cel dan padal po malem snegu. Napovedane sankške tekme v Bohinju se niso vršile; preločene so na prihodnjo nedeljo. Tudi na Bledu in drugod so mladinske in druge smuške tekme odpadle. Le v Kranju se je kljub neugodnemu terenu vršila manjša smuška tekma. Proga je potekala iz Stražišča na sv. Jošt, skozi Tičarico pod Smarjetno goro na Kucno, odtod mimo postaje sv. Jošt nazaj v Stražišče.

Promet na gorenjski železniški progi je še vedno bil zelo oviran radi snega in zameotov. Vse postaje so zasute s snegom in so številni delavci neumorno na delu, da očistijo progo. Vlaki proti in iz Bohinja so danes z največjo previdnostjo in z znatno zmanjšano hitrostjo pasirali mesta, ki so bila prejšnji dan zasuta s snežnimi plazovi.

O težkih posledicah zadnjega sneženega meteža na Gorenjskem izvemo še, da je v petek popoldne običajni sredi pcta avtobus, ki oskrbuje promet med kolodvorom Lesce in Bledom. Obstal je v snegu in ni mogel niti naprej niti nazaj. Z veliko težavo so avtobus izveleli štirje pari konj iz snega ter ga potegnili na Bled v garažo.

Ljubljana je naravno v takem vremenu docela osamela. Po ulicah je bilo le malo ljudi. Električna je bila v nekaterih dnevnih dobah nabasana ter je redno obratovala. Avtobus med Ježico in Vištem se je leno premikal po ulicah in ni imel posebnega prometa. Imel pa je težavno, naporno vožnjo, ker se je sneg na cesti drobil in so nastale na nekaterih krajih nevarne luknje, ki so vožnjo izredno otežile.

Zabavno je bilo gledati zvečer na ljubljanskih ulicah avtomobilski skijjoring. Več smučarjev, ki so se popoldne navdušeno vozili okoli po Tivoliju, se je zvečer prevažalo po Ljubljani na ta način, da so se oprli avtomobila in tako v sklenjeni verigi smučali za njim.

Pozornost je vzbujal najagilnejši ljubljanski časopisni kolporter Poldek, ki si je za svoj posel oskrbel tudi sani in ž njimi in časopis dirjal po ulicah.

Mestni avtobus je ob petih popoldne zadnjič peljal na Ježico. Ljubljanci, ki so ga zato zastoj čekali na Posavju, so se seveda jezili nanj, ko jih je tako potegnil in so morali vsled tega peš v Ljubljano, kolikor se niso še pravočasno spomnili na zadujera »kamničana«, ki pelje ob pol osmih skozi Ježico.

Dve hudi nesreči pri smučanju

Na rožniškem hribu je bilo včeraj ves dan vse polno sankčev in smučarjev, ki so uživali ugodno priliko za zimski sport. Pri tem sta se žalibog pripetili tudi dve huši nesreči. Ob 4 popoldne si je pri smučanju zlomil nogo v členku 18 letni dijak trgovske akademije. Njegova nesreča je za čas prekinila smučanje, kajti vsi smučarji na Rožniku so se zbrali okrog ponesrečenca in mu pomagali, kolikor so mogli, dokler ni prišel rešilni avto in prepeljal ponesrečenca v bolnišnico.

Skoro ob istem času se je na nasprotni strani rožniškega hriba, proti Rosezam, kjer se je tudi smučalo vse polno mladine, pripetila še hušja nesreča. 16 letni dijak III. realne gimnazije Ernest Krhne si je pri smučanju zlomil desno nogo v stegnu. Tudi njega je rešilni avto prepeljal v bolnišnico.

Smrtna nesreča pri Trbovljah

Sinoči se je na železniški progi med postajama Trbovlje in Zagorje pripetila huda nesreča. Po progi je šel mlad, gluhonema fant, ki ni opazil, da se mu bliža vlak. Vlak št. 621 je z vso silo pahnil fanta na stran, kjer je obležal nezavesten in s hudimi poškodbami. Fanta so naložili na prihodnji vlak, ga prepeljali v Trbovlje in od tu v Ljubljano, kjer ga je z glavnega kolodvora prepeljal rešilni avto v bolnišnico. Gluhonemi mladenič je bil ves čas nezavesten, le za trenutek se je pred prevozom v bolnišnico osvestil, vendar pa niso mogli ljudje od njega izvedeti drugo, kot da je gluhonem, kar je pokazal z znakom. Dobil je pri sunku hude notranje poškodbe. Zdrabilo mu je prsni koš in tudi glava je krvavela. Pončji je gluhonemi mladenič v bolnišnici umrl. Njegove identitete še niso ugotovili.

Podpirajte „Slov. Stražo“

Mariborska nedelja

Sneg je po dnevem neprekinjenem naletavanju v noči od sobote na nedeljo popustil. Tudi toplota je kazal okoli poldneva 3° C nad ničlo. Vse prometneje mariborske ulice in ceste so nudile živahno sliko celodnevne čistitve in pospravljanja velikih snežnih mas. Mestna občina je morala najeti veliko število delavcev, ki so bili ves dan na delu. Predvsem so se čistile Aleksandrova, Gecposka, Slovenska, Stolna, Vetrinjska in Tattenbachova ulica, dočim bi mogoče prileti s čistjenjem na periferiji šele koncem prihodnjega tedna. Tudi snežni plugi so bili tokom celega dne na delu; vpreči so se morali po trije pari konj, ki so se komaj pretolkli skozi visoko nadelane snežne plasti. Pač pa so se tokom današnjega predpoldneva očistila tukajšnja drsališča, ki so dopoldne in popoldne nudila pestro sliko dravskega vrteča in vrveža. Tudi so ležale po mnogih ulicah pretrgane telefonske žice in je bilo pošto tehnično osebo pridno na delu pri vzpostavljanju in popraviljanju pretrganih telefonskih žic.

Tudi sicer je bila današnja mariborska nedelja pestrna in razgibana. V dvorani Zadrugne gospodarske banke so zborovali stanovanski najemniki, v dvorani glavne pošte pa nižji poštini in brzojavni uslužbenci.

Ob 10. uri dopoldne se je vršila v veliki kazinski dvorani svetosavška proslava, ki je bila dobro obiskana. Navzoči so bili tudi mestni poveljnik general Dimitrije Spasič, oblastni komisar dr. J. Leskvar, mestni župan dr. A. Juvan ter prosvetni inspektor dr. Fr. Kotnik. Prota Trbojevič je najprej opravil službo božjo, nato pa je sledil obred rezanja kolača. Na sporedu je bil tudi slavnostni govor in nekatere delamacije. Ob koncu so se v čitalnici Studij, knjižnice pogostili šolski otroci tukajšnje pravoslavne cerkvene občine. Pri svetosavski proslavi je sodeloval tudi moški pevski zbor tukajšnje pravoslavne cerkvene občine, pomnožen z nekaterimi pevci tukajšnje podoficirske inženerske šole.

S popokanskim koroškim vlakom pa so se mnogoštevilni Mariborčani, ki jim radovednost po izidu drž. smuštih prvenstvenih tekem ni dala miru, odpeljali v Ruše. Drugi pa so zopet dali prednost najmodernejšemu prometnemu načinu, ki je na sredini med vožnjo in sportom: priklopili so svoje sanke avtomobilom ter oddrsali proti Rušam in še naprej v Dravsko dolino. Mariborska periferija pa je nudila običajno sliko zimskosportnega udejstvovanja, ki se je deloma lahko preneslo radi visokega in še nespravljenega snega kar na ulice, ceste in trge.

Tisti pa, ki jim je bolj za politiko nego za sport, so gledali novo kost O razpustu tukajšnjih tajništva Narodno radikalne, samostojnodemokratske in socialistične stranke. Pri radikalih se je oglasil z razpustitvenim odlokom g. svetnik Puš, pri samostojnih polic. pristav Jug, pri socijih pa sreski nadzornik Pavletič. Arhiv so spravili, tajniške prostore pa zapečatili.

Bolj mršava pa je bila danes policijska kronika. V hotel »Graf« so se oglasili štirje grošniki: Avgust W. radi poškodbe tuje lastnine, Leo K. radi razgrajanja, Antonija P. radi tajne prostitucije, Rozalija S. pa radi vlažugarstva. Razen tega so bili prijavljeni danes sledeči slučaj: radi razgrajanja 2, preporačenja policijske ure 2, nezapiiranja vežnih vrat 2, nesnaženja snega 2, trpinčenja živali 1, tatvine 1 in najdbe 1.

Med tednom

Ni političnega nočem povedati, ampak čisto drugačne stvari, ki so mnogo lepše kakor politika. Povedati jih hočem tako, kakor so mi pač prihajale na misel v teh pustih in zasneženih dneh.

Ljubljana! Kaj je Ljubljana? Pesem pravi, da Ljubljana sploh ni Ljubljana, ampak Ljubljan'ca, in še ta Ljubljan'ca ni mesto, ampak samo dolga vas. So pa na svetu tudi druga mesta, ki se od Ljubljane prav nič ne razlikujejo, pa jim vendar ne pravijo, da so dolge vasi. Vsa mesta imajo hiše v vrstah kakor v Trstu, povsod stanujejo v hišah ljudje in vsi ti ljudje žive eden kot drugi. Vsi jedo, pijejo omedleno vodo, sladko ali kislo vino in dobro ali slabo pivo (»Fenster-schwitz«). Vse se in žaloste kakor v Ljubljani. Zakaj naj torej ravno Ljubljana uživa zbadljiv sloves dolge vasi, druga mesta pa ne? Ali niso znatni deli Zagreba in celo Beograda mnogo bolj podobni vasem kakor Ljubljana?

Meni se zdi, da uživa Ljubljana sloves dolge vasi zato, ker se Ljubljančani ne znajo — ali pa nočejo — uveljaviti. Le vzemite v roke kakšen zagrebški ali begrajski list: Vse samo Zagreb in Belgrad, zagrebški in begrajski! O Dunaju niti ne govorim. V dunajskih listih skoro ne najdeš drugega kakor same slavospeve na Dunaj, na lepoto Dunajčank, na očarljivost dunajske godbe, na prevečenost dunajskih čevljarskih vajencev in na šegavo zbadljivost dunajskih fikarjev. Prav tako je v Zagrebu in Beogradu in menda povsod, samo v Ljubljani ni tega. Tako se ustvarja tradicija, združena z neke vrste hipnozo in iz dolgih vasi postajajo v ljudski duši čez noč lepa, prijetna in zabavna mesta, sijajnejša od samih nebes. Tako se ustvarja narodna središča in žarišča, kaiti res je vedno to, kar vsi

Nezgodna kronika je tudi danes bolj klavna in ne izkazuje večjih slučajev. Pač pa bi prišlo danes kmalu do velike nesreče zunaj ob mejah koroškega predmestja. Na ledenih dravskih pomolih se je kakor običajno drsala mladež. Pri tem bi jo bil neki fante malodane

akupil. Zdrsal je preveč proti robu pomola in že telebnil ob ledeni razpoki v Dravo. K sreči so duhaprisotni tovariši takoj prihiteli revežu na pomoč in ga »viribus unitis« izvlekli vsega premočenega in zmuzlega iz življenjsko nevarnega Dravinega objema.

Sport

Smuško državno prvenstvo na Pohorju

Državni prvak za l. 1929, Boris Jenko (SK Ilirija).

Danes se je vršilo na Pohorju državno smuško prvenstvo ob zelo dobri udeležbi, ki bi bila pa še večja, da niso bile prometne zveze tako slabe. Zapadel je skoro 1 meter visok sneg, ki je zelo uplival na dosežene rezultate. V glavni kategoriji, vsled odsotnosti Joška Janše in dr. Kmela, ni bilo ostre konkurence. K tekmi je nastopilo 31 smučarjev, od teh 8 dam; tega so se udeležili tudi 4 častniki mariborske garnizije. Moški so tekmovali na 22 km dolgi progi, dame pa na 4 in pol kilometra.

Doseženi so bili ti-le rezultati: I. kategorija:

1. Jenko (Ilirija), v času 2 ure 26 sek.
2. Režek (Ilirija), v času 2 ure 44 sek.
3. Sporn (Skala), v času 2 ure, 2 min., 38 sek.

II. kategorija:

1. Vežjak (Maribor), 2 ure, 6 min., 50 sek.
2. Tinta (Ilirija), 2 ure, 18 min., 1 sek.
3. Valenčević (Hask), 2 ure, 24 min., 5 sek.

III. kategorija:

1. Dolinšek (SPD Maribor), 2 ure 28 sek.
2. Dolinšek Mirko (SPD Maribor), 2 ure 48 sek.
3. Rozman (SPD Maribor), 2 ure, 6 min., 34 sek.

V tej kategoriji sta juniorja, brata Dolinšek dosegla za par sekund slabši čas, od prvo plasiranih v glavni skupini.

Dame so dozele naslednje rezultate:

1. Bervar (Ilirija), 23 min. 0,9 sek.
2. Dolinšek (SPD Mar.), 23 min. 53 sek.
3. Dolinšek Rozika (SP. Mar.), 24 min. 38 sek.

Po končanem tekmovanju so odkorakali smučarji z godbo na čelu po mariborskih ulicah pred grajsko klet, kjer so se objavili rezultati. Impozantna povorka je bila nekaj naveda za Maribor.

Kot delegat Putnika se je oficijelno udeležil tekmovanja dr. Hristič, ki je izročil državnemu prvaku Jenku krasen pokal, drž. pravikinj gđ. Bervarjevi pa lastno darilo srebrno dozo.

Drsalne tekme S. K. Ilirija

Na drsališču pod Cekinovim gradom je izvedla Ilirija juniorske damske in seniorske drsalne tekme. Seniorji bi morali tekmovali za prehodno darilo bivšega svetovnega mojstra v umelnem drsanju dr. Fuchsa. Vsled bolezni se nista prijavila Avčin in ing. Bloudek, Vodišek je pa odsopil. Tako so pa še juniorji, po absolviranju svojega programa, v sporazumu z žirijo nastopili za dr. Fuchsov pokal.

Pri drsalcih se je opazil velik napredek in so bile vse točke izvajane v zelo lepem stilu. Prireditvi je prisostvovalo mnogoštevilno občinstvo, ki je bodrilo tekmovalce. Posebno glasno so drukali šiskarji za špecialista Naceta.

V juniorskih tekmovanjih so bili doseže-

ni tile rezultati. 1. Thuma Emanuel, doseženih točk 123,1. 2. Košak Ignac, doseženih 111,6. 3. Bäumel Herbert, doseženih točk 102,8.

V damskem tekmovanju je bila konkurenca dosti ostrejša, vendar je pa sigurno zmagala ga. Jerala-Urbanič, ki je bila v obvečnih vajah boljša od Jermolove, ki je briljirala v prostem drsanju. Spindlerjeva je pa bila nesigurna, čeprav ni ravno slabo drsala.

Doseženi so bili ti-le rezultati: 1. Ga. Jerala-Urbanič, doseženih točk 123,1. 2. Jermol Milena, doseženih točk 112,6. 3. Spindler Erika, doseženih točk 104,6.

Nato so nastopili juniorji za dr. Fuchsov pokal. Tekmovalci so docela obvladali težke vaje, samo da izvedba še ni bila čisto izglajena. Ker niso nastopili seniorji, se bo najbrže tekma za Fuchsov pokal ponovila.

Zaenkrat si je osvojil pokal talentirani drsalec Thuma.

Doseženi so tile rezultati: 1. Thuma Emanuel, doseženih točk 137,1. 2. Košak Ignac, doseženih točk 123. 3. Bäumel Herbert, doseženih točk 113,8.

Zagrebške tekme

Zagreb, 27. jan. (Tel. »Slov. listu«) Ženska sportna kluba »Akademski klub« in »Gradjski klub« sta igrala javno basket-bal tekmo, ki se je končala s 13 : 9 v korist »Akademskega kluba«.

Jugoslavija : Busk 12 : 0.

Belgrad, 27. jan. (Tel. »Slov. listu«) Na izredno dobrem terenu se je vršila prvenstvena tekma med Jugoslavijo in Buskom. Jugoslavija je bila stalno v napadu. Dasi so igralci Buska poživovalno branili svoj gol, je bila Jugoslavija v prvem polčasu v vodilni igri ter dosegla izid 6 : 0, celo igro pa 12 : 0. Sodnik je bil odlžen. Pred tekmo se je vršila naraščajna tekma obeh klubov. Tudi pri tej je zmagal naraščaj Jugoslavije s 14 : 1, kar pomenja pač silen poraz.

Zunanje sportne vesti

Dunaj, 27. jan. (Tel. »Slov. listu«) Vse nogometne tekme so bile vsled prevelikega snega odpovedane.

Dunaj, 27. jan. (Tel. »Slov. listu«) Pri zelo dobrem vremenu so se vršile tekme za avstrijsko prvenstvo v smuškem skakanju. Prijavljenih je bilo 52 skakalcev. Prvo mesto si je priporil in naslov avstrijskega prvaka K. Seiner (Innsbrucker Ski L. Ver.).

Budimpešta, 27. jan. (Tel. »Slov. listu«) Pri jubilejnih drsalnih tekmah, ki jih je priredilo budapeštansko drsalno društvo, so bili doseženi ti rezultati:

Pri juniorskih tekmah na 1000 metrov je bil 1. Vita v času 1:41,5. 2. Kos (Pulj) 1:41,6. 3. Kimerlin (Madj.) v 1:42,5.

Poseben pomen so imele seniorske tekme na 5000 m, ker se je teh udeležil tudi svetovni prvak Thunberg. On je bil tudi zmagovalec. Rezultati tekme so bili:

1. Thunberg 8:51,7.
2. Heyden (Hol.) 8:59,6.
3. Van der Heer (Hol.) 9:0,6.

suženjstva ne trpi drugače kakor če ga oči nik vkle. Take ljudi pa imam jaz prav rad, toliko rajši, ker vem, da so ravno taki ljudje, ki jim mi pravimo klateži, potepuhi itd. bili tisti, ki so polčili temelje n. pr. današnjim Zedinjenim državam. Če bi pogledali zgodovine današnjih velmož v Ameriki, bi gotovo našli prav mnogo imen v kriminalni kroniki moralne Evrope, samo nekoliko drugačno bi bilo tisto ime.

Potepuh, ki je umrl pred nekaj dnevi v Ljubljani, je imel samo to smelo, da ni mogel v Ameriko ali pa v Sibirijo. Pravijo, da se je držal na smeh, ko je ležal na parah. Kdo izmed nas se ne bi smejal, če bi poslušal, kako se reglementirana družba prepira, kdo naj plača pogrebne stroške.

Dunajski listi so poročali te dni, da je stal pred sodiščem človek, ki se je samo smejal, na vse.

Sodnik: »Ali ste res pretepli svojega gospodarja?«

Obtoženec: »Ha-ha-ha...«

Sodnik: »Jaz vas bom že naučil, kaj se pravi norčevati se iz sodišča.«

Obtoženec: »Ha-ha-ha...«

Sodnik: »Tri mesece zapora!«

Obtoženec: »Ha-ha-ha...«

»Taki so Dunajčani,« so rekli ljudje pri nas in so se norčevali iz ljubljanskih figarjev in plašljivcev.

Jaz pa pravim, da Ljubljančan ni prav nič plašljiv. Le spomnite se na tisto gestilniško popevko: »Kaj nam pa moreja, moreja...«

Ljudje pravijo, da je to navadna kvanta ali nekaj podobnega. Pa ni! Je že mogoče, da je to po obliki potepuška kvanta, ampak vsebina na le izdaja svojo špecialiteto. Kaj pa jo

Petruska 50 letnik

Danes praznuje znani ljudski pesnik in pisatelj Radivoj Peterlin-Petruska svoj 50. rojstni dan.

Petruska, kot ga splošno nazivamo, se je rodil dne 28. januarja 1879 v Kamniku kot sin zlatarja — kamniškega meščana. Že v začetku svoje mladosti je pokazal svojo nemirno naravo. Višje gimnazije ni dokončal. Odsel je takoj v vojaške v Dubrovnik leta 1900. Iz Kotora je po dveh letih zbežal v Črno goro, od koder je kot črnogorski državljani odšel v Italijo, Grčijo, Malo Azijo, Carigrad in od tam v Rusijo. Prepotoval je dalje vse Evropsko Rusijo, Krim, Kavkaz do turško-perzijske meje, Firske, Skandinavijo do Severnega rta, si ogledal razen Španije in Portugalske vse države Evrope. Peš je prepotoval vse Palestino in obiskal Egipt.

V Rusiji je preživel celih 17 let ter se je v domovino vrnil leta 1919. Tu službuje sedaj že deseto leto v Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev.

Nešteto njegovih pesmi, proz in novel je izšlo v slovenskih listih. Izšlo je tudi več njegovih zbirk. Tako je izdala Slovenska Matica leta 1904. »Slovjanska lirica« leta 1912. pa »Po cesti in stezi«. Leta 1925. je izdal v samozaložbi zbirko »Znamenje«.

Značilno je, da so bile vse te zbirke razprodane. Petruska je tvorec priroste pesmi in pripovedovanja, govori iz pripriste duše, kakor je priprost in prireden tudi sam. Vedno dobrohoten in dobre volje, takšna je tudi njegova beseda.

Baš v tej priprostosti in iskrenosti je tudi njegova sila in njegova popularnost.

Ljubljansko gledališče

Premijera opere »Ljubezan treh kraljevc« se vrši v naši operi v sredo, dne 30. januarja, in ne v torek, kakor je bilo objavljeno. Dejanje opere je silno erotavno, a tudi zelo efektivno. Na eni strani knežna Flora, ki jo je nordijski zavojevalec prišil na zakon s svojim sinom. Strastna ljubezan jo družu z mladim premočnim knezom Avitom. Na drugi strani stari nordijski junaški kralj Arhibald, ki je poln sovražstva in nezaupljivosti, kljub slepoti instinktivno sluti pravo zvezo, ter grozno mašuje preštevno svoje sinuhe. Glasba je v resnici melodiozna in izredno efektivna, skratka prava opera, ki se jo rado in z užitek posluša. Premijera se vrši na premijerski abonma.

Pri dramski premijeri: »Utonilca«, je zasledba posameznih vlog sledeča: Stefan g. Levar, Stif'ar g. Zeleznik, Robič g. Gregorin, Senica g. Jerman, vloga Vodelova g. Raskarjeva, Jaka Smola g. Kralj, Buča g. Cesar, Katrica g. Medvedova, notar g. Skrbinec, Anton g. Plut, France g. Sanič, Mielka g. Gabrieličeva, prvi blavec g. Kaukler, drugi in tretji blavec g. Potokar in Pahor. Veselोग režira prof. Osip Šest. Predstava se vrši na premijerski abonma.

Otrok umrl vsled oneklin

Pretekli ponedeljek, dne 21. jan. je v Zverinjaku pri Brezicah poldrugo leto stara Ana Zerk tako nesrečno padla s peči na vroč štedilnik, da se je po vsem životu opelela. Otroka so takoj prepeljali v javno bolnico, vendar pa so opeklinae tako strašne, da je v velikih bolečinah že v sredo umrl.

Mesto divjačine zadeli lovec sebe

So'it, 27. jan. (Tel. »Slov. listu«) Tu se je vršil lov, in sicer na Marjano. Lovci niso ustrelili prav ničesar, pač pa je bil ranjen en lovec težko, dva pa lahko.

Konflikscacija »Nove Evrope«

Zadnja »Nova Evropa« je objavila na uvodnem mestu članek »Novo stanje«. Članek so podpisali: Ivan Meštrovič, dr. Laza Popović, dr. Ivo Polte, dr. Ivo Belin in dr. Milan Čurčin. Vsled tega članka pa je bila »Nova Evropa« zaplenjena.

Belgrajske vesti

Belgrad, 27. jan. (Tel. »Slov. listu«) Glavni prosvetni svet je med slovenskimi zadevami rešil to-le: Spričevala bivše mariborske kadetske šole veljajo kot srednješolska spričevala za II. kategorijo.

zato, če me nekoliko zapro? Kaj me briga policaj, postava in sodnik? Jaz sem sam svoj človek in hodim svoja peta!

Tudi Ljubljana ima ljudi, ki se smejejo, ne samo Dunaj, pa vendar je Dunaj — Dunaj, Ljubljan'ca pa dolga vas! Ali je to pravično?

V Londonu imajo velik park, Hyde-park (Hajd-park). Posebnost tega parka je, da sme v tem parku vsak človek nastopiti kot govornik in javno povedati vse, kar ga boli in teži. Pravijo, da stoji v parku celo posebni vzvišeni prostori, kamor govornik lahko stopi, drga lačje vidi in sliši čim več ljudi, kako zabavlja na vse, kar je nad zemljo, na zemlji in pod zemljo.

Ta Hyde-park in kar je z njim v zvezi je silno modra naprava, ki dela njenemu stvaritelju vso čast. Kdor pozna angleško zgodovino, ve, da Hyde-park še ni rodil nobene revolucije, kljub svobodi, ki je tam dovoljena.

Evropa je še daleč za Anglijo, vsaj v tem oziru. V evropskih mestih postavljajo na primernih krajih samo hišice za telesne potrebe (»urade za pospeševanje kmetijstva« jih imenujejo v Ljubljani), Londončani pa vedo tudi, kje naj odlagajo svoje duševne težave. Kar v Hyde-park in stresi se!

Taka institucija bi bila dobra tudi v Ljubljani. Prostor ob Večni poti je kakor nalašč za to. Na desni in levi je krasen prirodni park, manjka samo še par kamenitih podstavkov ali pa nekaj skladovnic drv, odkoder bi »prevrtni element« lahko tožili in trobili svoje težave. Če bi bilo to dovoljeno, sem prepričan, da v dveh tednih ne bi bilo v Ljubljani nobenega »elementa« več! Slavna oblast, torej zgani se!

Nobena stvar ne drži ljudi tako na uzdi discipline kot preveč svobode. To dokazuje Hyde-park.

Leto strahote 1793

Spisal Victor Hugo.

6

Zapustivši starca, ki je legel spat, sta kapitan in poročnik stopila spet na krov ter se sprehajajoč gorindoli pogovarjala o tajnostnem pasazirju. To je v glavnem njun pogovor, ki jima ga je veter sproti odnašal iz ust na morje:

»Bomo kmalu videli, ali je pravi,« je zagodrnjal kapitan grof v uho poročniku kavalirju.

La Vieuville je odgovoril: »Zaenkrat je knez.«

»Skorajda.«

»V Franciji navaden plemič, v Bretoniji knez.«

»Kaj hočemo; v sili se vzame krokar namesto orla.«

»Jaz bi raje jastreba.«

»Tudi jaz. Z ostrim kljunom in kremplji.«
»Saj bomo videli,« je poročnik ponovil, kar je bil spočetka rekel kapitan. Potem je La Vieuville nadaljeval:

»Da, zadnji čas je, da dobe vodjo. Veste, gospod kapitan, jaz poznam skoraj vse mogoče in nemogoče vodje; včerajšnje, današnje in jutrišnje. Nobeden ni tisti, ki ga potrebujemo. V tej prokleti Vendée-i rabimo generala, ki je obenem krvnik. On mora sovražnika poditi kot pes, mu vzeti vsak mlin, gozd, jarek in skalo, mora izzivati, se znati z vsem okoristiti, špionirati, oprezovati, delati zasede, strahovati, klati in ne sme poznati ne spanja ne usmiljenja. Zdaj imamo v kmetijski armadi same junake, pa nobenega poveljnika. O'Elbée je ničla, Lescure je bolan, Bonchamps je predober — to je največja neumnost. La Rochejaquelein je sijajen podporočnik, Cathelineau navaden furman, Stofflet prebrisan lovec, Bérard je nesposoben, Boulainvilliers smešen, Charette gnjusen. O lasuljarju Gastonu niti ne govorim. Hudiča, čemu pa se pretepamo z republiko, če pustimo, da plemičem poveljujejo lasuljarji!«

»Ta kuzla revolucija tudi nas okužuje.«

»Vsa Francija se je nalezla te garjavosti.«

»Garjavost tretjega stanu,« je odgovoril kapitan Boisberthelot. »Le Anglija nas lahko izvleče iz tega dreka.«

»In nas tudi bo, kapitan, ne dvomite o tem!«

»Do tedaj pa je neznosno.«

»In še kako. Povsod sodruga. Monarhija s Stoffletom, lovcom gospoda de Maulevrier kot generalissimom nima kaj zavidati republiko za Njega Ekscelesenco, gospoda ministra Pache-a, ki je sin bivšega vratarja vojvode de Castries. Lepa družba je to: pri republikancih pivovar Santerre, pri nas pa lasuljar Gaston!«

»Dragi moj La Vieuville, ta Gaston pa je vendarle imeniten dečko. Pri Guéménée-ju se kot poveljnik ni slabo obnašal in je 300 modrih postrelil kot ovce, potem ko so si morali že prej sami izkopati jamo.«

»Prav. Ampak jaz bi bil to enako dobro opravil.«

»Bogme, jaz tudi.«

»Veliki čini so mogoči le, če ima človek nekaj

noblese. To so stvari za viteze, ne pa za vsakega pustolovca.«

»In vendar so tudi v tretjem stanu vsega spoštovanja vredni ljudje. Na primer urar Joly. Bil je nadnik v nekem flamskem regimentu, zdaj je poveljnik v Vendée-i in je na čelu neke obalne čete. Njegov sin je republikanec; medtem ko je oče pri belih, služi sin pri modrih. Spopad — pride do bitke. Oče ujame sina in ga ustrelji.«

»To je res junak.«

»Da, kralju zvest; pravi monarhistični Brustus,« je dejal grof.

»Kljub temu človeka jezi, če ga komandirajo razni Coquerou-i, Jean-Jean, Moulins, Focart, Bouju, Chouppes in podobni kujoni.«

»Dragi chevalier, na drugi strani se ravnotako jezijo. Pri nas imamo polno prostakov, tam pa ne vejo kam s plemiči. Ali mislite, da sanskulote veseli, če morajo ubogati grofa Canclaux, vikomta Miranda, vikomta Beauharnais, grofa Valence, markija Custine ali vojvodo Birona?«

»Vse je narobe.«

»Ali celó vojvodo od Chartresa!«

»Sina Egalité-a. Kdaj bo neki ta postal kralj?«

»Nikoli.«

»Boste videli. Njegovi zločini ga usposabljaajo za to.«

»Njegova razuzdanost in pokvarjenost pa ovira.« — »In vendar,« tako je nadaljeval kapetan Boisberthelot čez nekaj časa, »se je hotel s kraljem spraviti. Jaz sem bil zraven v Versaillesu, ko so mu pljunili v hrbet.«

»Z velikih stopnjic, kajneda?«

»Da.«

»Se mu je zgodilo čisto prav. Plešast dedec, mozlast, morilec kralja — fej, svinja! Bil sem z njim v bitki pri Quessantju.«

»Na, Saint Espritu?«

»Da. Če bi bil poslušal signal admirala de Orville, bi Angleži takrat ne bili ušli.«

»Ali je res, da se je takrat skril doli v podladje?«

»Tisto ne,« se je zasmel vrli poročnik, »stra-hopetec pa je res velik.«

Velemesto zločina

Nekdaj so bila velika pristaniška mesta slavna po svojih zločinih. Danes je slavo vseh njih posekala Amerika, ki ima v trimilijonskem Chicagu prvo velemesto organiziranega zločina.

»V Chicagu je poleti včasih tako vroče, da je človek ponoči pokrit le s svojim samokresom.« Tako pripovedujejo v Chicagu tujci, ki si v strahu ogleduje vrvenje tega velikega mesta. Vsak hip počti kak samokres in vsak hip pade kaka žrtev. V zadnjih dveh letih je bilo umorjenih nič manj kot 760 oseb, torej povprečno dva na dan. In nihče se zaradi tega ne razburja.

Samokres povsodi.

Ce vstopi človek v banko, da zamenja ček, naleti povsodi na vratarje z napetimi samokresi. To je že vsakdanji pojav. Ko je razkazoval direktor banke tujcu in prijatelju tresorje banke, sta mu stalno sledila dva moža z napetim in usmerjenim revolverjem. In to, čeprav se je vršil ogled za zaklenjenimi vrati. Tako je tudi povsod drugod v »Loopu«, trgovskem delu Chicaga. Kdor se zagleda v lep Lincoln-avtomobil, že tudi opazi, da se je zagledal vanj revolver šoferja.

Čeprav se pa izvrši zelo mnogo umorov, vendar ni skoraj nihče nikdar prijet. Noben pasant se ne upa prijeti morilca ali roparja in da ga policisti ne primejo, je tudi poskrbljeno. Od vseh 760 umorov v zadnjih dveh letih je policija dve tretjini označila kot »temne zadeve« in jih sploh ni zasledovala. Samo 22 odstotkov umorov je prišlo pred sodišče, a samo v desetih slučajih je bila izrečena obdoba.

Policija zločincev.

To veliko število neizsledenih umorov je deloma razumljivo vsled tega, ker ima Chicago svojo posebno zločinsko policijo. Kakor vsako velemesto ima tudi Chicago svoje igralne beznice in javne hiše in čeprav je tudi v Chicagu oboje prepovedano. Poleg tega pa ima Chicago še svojo posebno industrijo, ki je nastala vsled popolne prepovedi alkohola. Tihotapcem z alkoholom cvete trgovina v Chicagu in ker trgujejo na nelegalni podlagi, ne morejo iti pred sodišče, če jih kdo osle-

pari. Prav v isti težavi so tudi lastniki igralnic in bordelov. Zato so si ti ustanovili svojo policijo, ki nastopi proti onim, ki se ne drže dogovorov, ki krajejo tihotapsko blago ali ki drugače škodujejo tem nelegalnim trgovcem. Posebno krepki in drzni zločinci sestavljajo posamezne čete te policije, ki skrbijo, da morejo tihotapci razpečavati svoje blago. Veliki tihotapci, ko Al Capdal, imajo vedno več teh zločinskih policistov pri sebi v zaščito. Najvažnejše sredstvo v tej nelegalni borbi je v boks izučena pest. Če pa ta ne zadostuje, dobi besedo samokres, pa tudi ročna granata in bomba. Niti strojnice niso več redkost.

Možje od zločinske policije so skoraj brez izjeme znameniti strelci. Skoraj nikdar ni zadet od njih maščevalnih krogel kak pasant. En strel, in padel je tisti, ki mu je bila krogla namenjena. Pa tudi sicer je zločinska policija organizirana tako dobro, da se je poslužuje tudi politiki. Sijajno znao ti policisti zločina delati volitve in v tem je vzrok več, da jih politiki ščitijo.

Vsakdanji rop.

Posebnost Chicaga so vsakdanji ropi. Tudi ti so organizirani in skoraj znanstveno fundirani. Natančno ugotovijo, kdaj bo kak večji transport denarja iz ene banke v drugo, natančno prevdarijo, kje morajo napasti, da se rop tem bolj gotovo posreči in ko se izvrši rop, se izvrši res s tako naglico, da je nemogoča obramba in pa tudi zasledovanje. Prebivalci Chicaga zato tudi nikdar ne nosijo seboj dragocenosti ali mnogo denarja. Poskusili so se izogniti ropom z organizacijo zasebnih obrambnih zvez, toda pravega uspeha te zveze še niso dosegle in Chicago je slej ko prej velemesto organiziranega zločina.

Anekdota

K slovitemu ravnatelju pariške »Comedie Génierje« je prišla nekoč neka igralka in mu dejala, da je dobila že en sivi las. Génier je odvrnil: »Tako dolgo, dokler morete sive lase še šteti, ne štejejo leta.«

Naročajte se na „Slovenski list“ ki izhaja vsak ponedeljek zjutraj

Prinaša najnovejše vesti iz Slovenije, Jugoslavije in sveta ter vse rezultate sportnih tekem.

Naroča se pri upravi »Slovenskega lista«, Ljubljana, Miklošičeva c. 5 (paviljon) in stane na dom dostavljen ali po pošti na leto 50, na pol leta 25, na četrt leta 13 in na mesec 5 Din. Posamezna številka 1 Din.

Močan tobak

Kakor poročajo angleški listi, je v Angliji zopet oživila neka stara navada. Tudi ljudje iz takozvane boljše družbe so pričeli zopet njuhati tobak. Predno se je udomačilo kajenje cigaret, je bilo njuhanje splošno v navadi in celo dame prvih družabnih slojev so njuhale ko za stavo. O angleški kraljici Šarlotti je bilo n. pr. znano, da je ljubila na poseben način zmešan tobak. Njena posebna iznajdba je bila, da je tobaku primešala zelen čaj in to je veljalo za posebno delikatno njuhanje. V takratnih časih so bila posebno priljubljena darila žepne doze. Kralj Jurij IV. je moral svojemu juvelirju za razne podarjene doze plačati 80.000 zlatih goldinarjev. Razvada njuhanja je sedaj v Angliji zopet oživila in s tem pride do časti naravno tudi star parlamentaren običaj. Samo čuditi se je, da je pri trdovratni zvestobi Angležev do vseh podedovanih simbolov sploh mogel priti ta običaj iz navade. Ta stara šega je, da se ponudi članom parlamenta ščepec tobaka za njuhanje. Že davno umrli poslanec Rapee je begzna kdaj podaril parlamentu zlato dozo za njuhanje in obenem zapustil potreben denar, da mora biti ta doza vedno napolnjena z najfinejšim tobakom za njuhanje. Ker že dolgo ni nihče več njuhal, so obresti precej narasle in sedaj se je nekdo spomnil na to ustanovo in vratarju je naloženo, da vsakemu poslancu ob vstopu v parlament ponudi zopet ščepec tobaka. Običaj je zopet vpeljan in poslanci se ga tudi že poslužujejo. Če dobe poslanci tudi velike rdeče žepne robce, kakor so jih imeli njuharji včasih, o tem viri molče.

Velikansko klanje mačk

V Benetkah vlada silno razburjenje. Odkrito je bilo velikansko klanje mačk in ljudje ne vedo, ali so jedli mačke ali zajce. Stvar pa je v tem. Policija je napravila nepričakovan obisk dvema trgovcema s kežuhovino. Eden se je pisal Aldo Capella, drugi pa Otalo Brom-

bera. Oba pa sta bila obtožena, da sta kar na debelo pobijala mačke. V resnici je tudi policija našla v njih glavnem skladišču nič manj kot 50.000 kož od mačk. Vse so bile sijajno ustrojene in pripravljene za prodajo kot kože od bobra, risa, kune in drugih takih živali z dragocenim kežuhom. Oba uničevalca mačk pa sta se še na drug način izkazala kot zelo podetna moža. Povsod po deželi sta imela svoje mačje lovec in meso ubitih živali sta prodajala v gostilne in tudi najboljše hotele kot zajetje meso. Od vseh strani prihajajo sedaj pritožbe in prijave o izginolih mačkah. Čisto tiho pa so oni, ki so jedli po gostilnah »za« in ki sedaj čutijo, kakor da bi po želodcu nekaj prav mlo zavijalo svoj »miauv«. Lov na mačke pa je bil dobičkanosen, le žal, da je sedaj vse te storije konec.

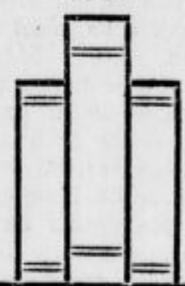
Vseh ljudi je na svetu okoli 2000 milijonov, od teh je 500 v Evropi, 900 v Aziji, 150 v Afriki, 320 v Ameriki in ostane v Avstraliji in Polineziji.

Trust vseh avtomobilskih tovarn bodo ustanovili v Ameriki. Novi trust bo razpustil kapitalom do 700 milijonov dolarjev ali okoli 50 milijard Din.

Vseh avtomobilov je bilo na Angleškem 2.052.000 proti 1.899.000 v prejšnjem letu. Vsak 26. Anglež ima svoj avtomobil.

Italijanskih knjig je izšlo l. 1927. 6533 ali za 660 več kot l. 1926.

SALDA-KONTE
STRACE - JOURNALE
ŠOLSKE ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIZICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
JUGOSLOVANSKE TISKARNE
PREJ

K. T. D.

V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
IL NADSTROPJE

Automobilisti!

Motociklisti!

Šofer in samovozač

Spisal inž. Josip Štolfa. — Cena vezani kajigi Din 140.—

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Patentne divane,

spalne fotole, otomane modre v različnih vzorcih, kup je najcenejše pri trapeziku FRAJ JAGEL, Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 29.

Čitajte

„Slovenski list“!

Kako gospodarite najbolje?
Kako se zaščitite najuspešneje?

Ce ste član in obenem odjemalec pri

I. delavskem konzumnem društvu v Ljubljani r.z.o.z.

ki ima danes preko 10.000 rednih članov in 29 prodajalen po vsej Sloveniji Zadruga ima do danes sledeče oddelke: špecerijski, kolonialni, manu akturini in galanterijski in je vsled tega v stanu ugoditi vsem željam in potrebam svojih članov.

Pisarna: Kongresni trg št. 2.

Ustanovljena leta 1895

Kako si prihranite vsako leto
3% svojih izdatkov?